

TKP 11. KONGRE TÜRKİYE KONFERANSI SİYASİ RAPOR

GERİCİ İKTİDARA KARŞI SOSYALİST SEÇENEĞİ GÜÇLENDİRMEK...

A. Onuncu yılında AKP iktidarı: Gücü ve zayıf noktaları

1. AKP'nin sınıf karakteri belirleyicidir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, öncelikli olarak ve her şeyin ötesinde, bir sermaye partisidir. Sermaye sınıfına bir bütün olarak sunduğu hizmet kesintiye uğrayıp emekçi sınıflar karşısındaki saldırgan tutumunda şu ya da bu nedenle bir yumuşama gözlenseydi, AKP bugünkü rahatlığıyla iktidarını sürdüremezdi.

AKP'nin sermaye sınıfının yalnızca bir bölümünü, özellikle İslami sermayeyi temsil ettiği, bunun dışındaki kapitalistlerle çıkar çatışması içinde olduğu tezine ihtiyatla yaklaşılmalıdır. AKP'nin sermaye sınıfının iç dengelerine müdahale ettiği, belli sermaye gruplarını siyasal ve ideolojik nedenlerle kolladığı açık bir gerçek olsa da, bu kapsama sokulamayacak çok sayıda sermaye grubunun, AKP döneminde kârlarına kâr kattığı bir gerçektir. AKP, devlet ihalelerini, mali denetim mekanizmalarını ve yargıyı, bazı sermaye gruplarını terbiye etmek için kullanırken, onların, varsa, siyasi iktidar karşısındaki dirençlerini kırmayı hedeflemiş, ama birer tekel olarak gelişmelerinin önüne geçme kaygısıyla hareket etmemiştir. Zaten, uluslararası sermaye ile iç içe geçmiş büyük tekellerin çıkarlarına ölçsüzce çomak sokmaya kalkmak, AKP için yaşamsal olan dış desteğin de kaynağını kurutmak anlamına gelirdi.

Tersinden okunduğunda, bu durum, herhangi bir sermaye grubunun AKP iktidarı karşısında kalıcı bir direnç göstermeyeceği anlamına da gelir. İkinci Cumhuriyet, sermayenin kontrolsüz ve sınırsız özgürlüğünün ilanıysa, burjuvazinin bundan şikâyet etmesi düşünülemez.

Nitekim Onuncu Kongre’de sermayenin bütün temel kurumlarının ve partilerinin İkinci Cumhuriyet’e uyum sağlamaya yöneldiğine ilişkin yaptığımız saptama tamamen doğrulanmış, TSK ve CHP gibi belli bir direnç atfedilen özneler dâhil olmak üzere, bütün düzen aktörleri yeni rejim içinde yerlerini almışlardır.

İlkesel olarak kendi stratejisinde burjuvazinin herhangi bir kesimiyle işbirliği ya da ittifaka zaten yer vermeyen, burjuva partilerinin tamamına mesafeli duran Türkiye Komünist Partisi’nin, İkinci Cumhuriyet’e karşı mücadelede herhangi bir burjuva kesimine rol yüklemesi, onu daha tercih edilir bulması ya da ondan bir beklenti içine girmesi kesinlikle söz konusu değildir. Türkiye Komünist Partisi, işçi sınıfı merkezli siyasetini sürdürecektir ve ittifak stratejilerini de buna göre oluşturmaya devam edecektir.

2. Siyasi iktidar bir bütün olarak ele alınmalıdır.

Adalet ve Kalkınma Partisi’nin tüm icraatları, kamu kaynaklarının sermayeye aktarımı doğrultusunda yağmalanması, emekçilerin haklarının sermaye lehine budanması, yasal düzenlemelerle sermaye sınıfına yeni alanların açılması hedefi ile uyumludur. Türkiye’nin yeraltı ve yerüstü zenginlikleri baş döndürücü bir hızla talan edilmekte, çevreye geri dönüşü olmayan biçimlerde zarar verilmekte, uluslararası tekellere istedikleri gibi at oynatacakları bir ortam sunulmaktadır.

İkinci Cumhuriyet’in Amerikancı ve dinci karakteri, onun piyasa sacılığıyla bütünüyle uyumludur. ABD’den gelen süreklileşmiş destek, yalnızca AKP’nin emperyalizmin bölgesel projelerine dönük ihtirashı sahip çıkışının ürünü değil, aynı zamanda militan bir burjuva partisi olarak sermayenin önündeki engelleri tamamen temizleme arzusunun, aynı militanlığı Türkiye’ye yakın coğrafyaya taşıma cüretinin ürünüdür. Benzer biçimde, Avrupalı

emperyalistlerin, kendilerini atlayarak doğrudan ABD yönetimiyle iş pişirmesine karşın AKP iktidarına hayırhah bakmalarının temel nedeni budur.

Bir karşıdevrimci oluşum olarak AKP'nin siyasal ve toplumsal yaşamı dinselileştirmesi de gerek emperyalist merkezler tarafından, gerekse Türkiye burjuvazisi tarafından, söz konusu militan burjuva tavır nedeniyle büyük ölçüde benimsenmektedir.

Eğitimde 4+4+4 uygulaması, önümüzdeki dönemde kapsamlı bir mücadele başlığı olarak, AKP'nin dinci politikalarıyla piyasacılığı nasıl örtüştürdüğüne dair çarpıcı bir örnektir.

Türkiye Komünist Partisi, başından beri dinci, işbirlikçi ve piyasacı bir parti olarak tanımladığı AKP'yi, bir bütün olarak ele almaya devam edecektir. Bu partinin herhangi bir özelliğini öne çıkarıp, bunu diğer özellikleri ile karşı karşıya koymaya kalkmak, devrimci politikadan uzaklaşmak dışında bir sonuç vermez.

3. İktidar gücünü ezenlerden alıyor.

Siyasi iktidarın on yıl boyunca gerilemeyen, hatta birçok kere arttığı ortaya çıkan toplumsal desteği, yaygın bir emekçi profili vermeye devam etmektedir. Bununla birlikte, bu partinin destekçilerinin karşıtlarına göre daha emekçi karakterli olduğu tezi bir büyük yalandır. Kuşkusuz, AKP destekçisi tabanın eritilmesi, başta emekçiler olmak üzere, aslında çıkarları AKP ile örtüşmeyen toplumsal kesimlerin, bu partinin etkisinden kurtarılarak yüzlerini sola, sosyalizme dönmeleri son derece önemlidir. Ancak AKP destekçilerinin sosyalist seçeneğin güçlenmesi açısından daha öncelikli ve elverişli olduğu düşüncesini, ancak AKP'ye boyun eğip İkinci Cumhuriyet'i kabullenenler onaylayabilir.

Gerçekte, AKP'nin dayandığı toplumsal kesimler içinde belirleyici olan, bu kesimleri yönlendirme gücüne sahip mülk sahibi sınıflardır. AKP desteğinin ana halkası, Türkiye sathına yayılmış büyük ve orta ölçekli sermaye sınıfıdır. Bunları "ezilen" kategorisine sokup, muhafazakârlaşmayı benimsemeyen ve bir bölümü işçileşmekte olan kentli küçük burjuva kesimlerle emekçi kitleleri "seçkinci" diye suçlamak densizliktir.

AKP'ye tepkili, hatta tepkisi giderek artan ve güçlü-inandırıcı bir sosyalist seçeneğe destek vermeye aday oldukça geniş ve büyük çoğunluğunu emekçi sınıfların oluşturduğu bir kesim vardır. Bu kesimin bir bölümünü kazanmadan AKP tabanının sola yönelmesini sağlamak, neredeyse olanaksızdır.

TKP'nin 12 Eylül 2010 yılında yapılan referandumdan sonra ileri sürdüğü gibi, AKP'ye karşı toplumsal kesimlerin direncini artırmak, onları örgütlü siyasi mücadeleye çekip düzen içi seçeneklerden kurtarmak, bugün de geçerli olan yakıcı bir görevdir. AKP karşıtı geniş toplumsal kesimleri merkeze koymayan bir anlayış, İkinci Cumhuriyet'in meşrulaşmasından başka bir işe yaramayacaktır.

4. Toplumsal hoşnutsuzluk şu anda da var.

Siyasi iktidarın arkasındaki toplumsal desteğin bir nedeni muhafazakârlıksa, diğeri istikrar arayışıdır. AKP, kapitalizmin uluslararası krizini bir yandan dış kaynaklarla kontrol altında tutarken, öte yandan giderek bir yalana dönüşen “ekonomik başarı” öyküsünün inandırıcılığını sürdürmesi için etkili demagojik yöntemler geliştirdi. Bir dönem kamu kaynaklarının yağmalanması ve piyasaya teslim edilmesiyle yaratılan büyümeden küçük bir pay alan yoksul kesimlerin üzerilerindeki borç yükünün sürdürülebilir olmaktan çıkması, işsizliğin yaygın ve sürekli bir olgu haline gelmesi, enflasyonun kalem oynatmalarla gizlenemeyecek oranlara yükselmesi, aşırı kırılganlaşan Türkiye ekonomisinin AKP'nin kozu olmaktan çıkmakta olduğunu göstermektedir.

AKP'ye siyasi ve ideolojik nedenlerle tepki duyup da “ekonomik başarı” söyleminden etkilenenlerin homurdanışı artarken, AKP yandaşlarında da gelecek kaygısı ortaya çıkmaya başlamıştır.

Türkiye ekonomisini ağır bir darbeden şu ana kadar koruyan “dış destek”in devamı yalnızca Türkiye-ABD ilişkilerine değil, bölgedeki karmaşık dinamiklerin yaratacağı tabloya da bağlıdır. Kaldı ki, bir noktadan sonra Türkiye ekonomisinin giderek ağırlaşan yapısal sorunlarını nakit akışı ile kontrol altında tutmak olanaksız hale gelecektir.

Ancak siyasi iktidarla mücadele, ekonomik kriz beklentisine bağlanamaz. Krizin derinleşip ciddi toplumsal sonuçlar doğurur hale geldiği bir dönemin emekçi sınıflar açısından yeni bir yıkıma dönüşmemesi, bugün siyasi iktidarla her düzlemde hesaplaşılması, işçi sınıfının siyasallaşmasına, toplumdaki tepkilerin örgütlü mevzilere kanalize olmasına bağlıdır.

Daha da önemlisi, bugün emekçilerin siyasi iktidara ve onun temsil ettiği sömürü düzenine karşı konumlanmaları için ekonomik krizin derinleşmesine gereksinim yoktur. AKP iktidarı, güçlü seçmen desteğine karşın, son derece zayıf temellere sahiptir ve her gün farklı kesimleri politikleştirici, kutuplaştırıcı girdiler yapmaktadır.

Türkiye Komünist Partisi, AKP politikalarının “karaya oturacağı” günü bekleyerek oyalanamaz. AKP, tarihsel misyonlar üstlenmiş, özel bir partidir ve zorlu bir dönüşüm planını uygulamaktadır. Bu planın yerleşik bir gerçekliğe dönüşme, Türkiye’nin kendisine giydirilmek istenen bu köhne giysiyi kabullenme olasılığı bulunmamaktadır. Her saatin, her günün değerlendirildiği, toplumda umudun yeşertilip örgütlendiği, sabırlı ama hızlı adımlarla hareket edilen bir mücadele tarzı geliştirilmelidir. Bu bağlamda, “halkın gözünü açacak bir ekonomik kötüleşme”ye bel bağlamak yerine, “memleket gerçekleri”nin doğru ve etkili bir biçimde işlendiğinde yeterince ikna edici olabildiğini bilerek, yeni propaganda teknikleri geliştirilmelidir.

5. Halk boyun eğmeyecek, bunun verileri var.

Giderek daha fazla kişinin umutsuzluğa kapıldığı, siyasi iktidar tarafından teslim alındığı tezi, toplumsal yaşama düzen kurumları ve tekeli medyanın prizmasından bakanlara inandırıcı gelebilir. AKP iktidarının iç karartıcı uygulamalarına “bir şey yapmak gerek” türünden tepki verenlerin sayısı, “bunları kimse durduramayacak” duygusuna kapılanlardan hiç de az değildir. Seçeneksizlik ve çıkışsızlık kanaati bizzat iktidar tarafından yayılırken, İkinci Cumhuriyet’in bazı özelliklerini veri olarak strateji üreten muhalif özneler de radikal bir değişimin mümkün olmadığı görüşünü güçlendirmektedir.

Oysa siyasi iktidarın ön plana çıkan uygulamalarının çok büyük bir bölümü, bütünlükten yoksun olsa da, yaygın bir itiraz ve hatta kızgınlıkla karşılanmaktadır. Örnek olsun, hükümetin dış politikasının en kritik unsurlarından biri haline gelen Suriye'ye dönük saldırganlık konusunda toplumda, yalnızca Alevi kesimlerle sınırlı olmayan ciddi tereddütler vardır. AKP'nin Yeni Osmanlıcı politikalarının gerçekçiliğine ilişkin, toplumun farklı kesimlerinde beliren kuşku da buna eklenmelidir. Bu tereddüt ve kuşkuşuların şimdilik sistematik bir mücadele konusu haline gelmemesi kimseyi aldatmamalıdır.

Yine AKP iktidarının siyasal yaşamın ötesinde toplumsal yaşamı da dinselikleştirme konusunda attığı yeni adımlar, hiç de iddia edilen ölçüde geniş bir kesimin desteğini arkasına almamaktadır. CHP ve Türkiye solunun bazı kesimlerinin dinselikleştirmeyi kabul ederek siyaset yapma çağrısının ne kimilerinin söylediği gibi "halkçı"lık ne de emek eksenli politikalarla bir ilgisi olabilir. Söz konusu kabullenme, CHP yönetimi açısından kendini sermaye sınıfının gereksinimlerine ve sağcı ideolojilere uyarlama gereksiniminin ürünüyken, solda bazı kesimler için devrim fikrinden tamamen kopma anlamına gelmektedir.

AKP'nin en başa koyduğu, stratejik önem açısından gerçekten de kritik başlıklar olan ordu ve yargının dönüşümünde elde ettiği kolay başarının toplumsal düzlemde her örnekte yineleneyeceğini düşünmek saçmadır. Ordu ve yargının ele geçirilmesi, bu kurumların sermaye egemenliğinin en önemli unsurlarından olması ve ABD'nin verdiği destek sayesinde sorunsuz gerçekleşmiştir. Bir başka düzen kurumu olan akademide dönüşümün zaman alması ve tamamlanamaması, hem üniversitelerdeki ilerici birikimle hem de bu kurumun doğrudan muhatabının gençlik olmasıyla ilgilidir.

Sistemin kurumlarından toplumsal alana doğru yöneldikçe, AKP'nin işinin zorlaştığı görülmektedir. Şu ana kadar örgütsüz, bütünlükten uzak bir görüntü verse de, AKP'nin dayattığı yaşam tarzına, kültür politikalarına, eğitim sürecine ilişkin müdahalelerine vb. tepkiler artmaktadır. Sınıf karakterinin öne çıkması, kesintili ve lokal olmaları, elbette bu tepkilerin etkisini

azaltmaktadır. Ancak emek eksenli, bütünlüklü, süreklileşmiş ve siyaset diline tercüme edilmiş bir direnme kültürünün, kendi kendine ortaya çıkmayacağı da bilinmelidir.

Türkiye Komünist Partisi, uzun bir süre boyunca, AKP'nin hafife alınmasına, düzen içi bazı odakların Türkiye'de yaşanan dönüşümü durdurabileceği beklentilerine karşı mücadele etmiş, uyarma görevini yerine getirmişti. Bugün bir başka tehlike, AKP'nin toplumsal desteğinin abartılıp mutlaklaştırılması ve bazı başlıklarda direnmenin anlamsızlığını vaaz eden efsanelerin yaygınlaşmasıysa, TKP bunu da gözetmek ve sosyalist bir perspektifle AKP'nin geriletilebileceği düşüncesini güçlendirmek durumundadır. Karamsarlığın ve toplumsal paniğin Türkiye solunu tutsak etmesine, partinin yakın çevresini bunaltmasına izin verilmemelidir.

6. Halk kendi gücüne, örgütlülüğüne güvenmelidir.

AKP'ye on yıldır hükümette kalma ve tarihsel bir dönüşüme öncülük etme gücünü veren gerici-liberal koalisyonun iç çelişkileri, önümüzdeki dönemde siyasetin en yakıcı konularından biri olacaktır. Bu çelişkiler kimi zaman cemaatler arasında çıkar farklılaşmasından, kimi zaman belli bir cemaatle AKP liderliğinin siyasal ve ekonomik güç paylaşımında çıkan sorunlardan, kimi örneklerde ise liberallerin bazı uygulamalardan duydukları sıkıntılardan kaynaklanabilir.

Bu türden çelişkiler asla önemsiz olmadıkları gibi, devrimci siyasal pratiğinin ilgi alanının dışında sayılamazlar. Burjuva siyasetinin iç dokusundaki gevşemeler, egemen koalisyon bloğundaki çözümler, yalnızca iktidarın zayıflamasının göstergesi değildir. Böylesi gelişmeler, aynı zamanda, yeni ideolojik ve siyasal mücadele başlıklarının belirginleşmesi, emekçi kitlelerin siyasal duyarlılıklarının artması anlamına da gelir.

Ancak devrimci siyaset açısından bu çelişkilerin merkeze konması, bu çelişkiler sırasında ortaya çıkan taraflaşmanın temel eksen olarak alınması, ölümcül sonuçlar doğuran bir yanıdır.

Bugün Türkiye’de nasıl AKP-ordu, AKP-CHP eksenli taraflaşmaların emekçi halk açısından bir getirisi yoksa, liberallerle dinciler, cemaatlerle AKP arasındaki sürtüşmelerin de kendi başına Türkiye’deki mevcut siyasi güç dengesini değiştirici bir yanı yoktur. Tam tersine, taraflaşmanın böyle kurulması, tam da İkinci Cumhuriyet’in yerleşiklik kazanmasına yardımcı olan bir gelişme olarak değerlendirilmelidir.

Solun bu çelişkileri derinleştirmeye dönük girdiler yapması, bu çelişkilerde ortaya çıkan sözde kutuplaşmalarda konum alması, taraflardan biri ya da diğerine destek olması, bağışlanmayacak bir stratejik yanlıştır. Ortada ne kendi başına sistemi çözücü çelişkiler vardır ne de bu çelişkiler üzerinde ortaya çıkacak saflaşmalarda sola alan açıcı boşluklar.

Çelişkileri devrimci siyaset açısından değerli kılan, sosyalist seçeneğin propagandasında, düzenin teşhirinde, işçi sınıfının örgütsel ve siyasal açıdan yeni mevziler elde etmesinde ortaya çıkarıldıkları yeni olanaklardır. Koalisyon bloğunda yaşanan her sorun, bloğun ikna yeteneğini ve meşruiyetini azaltmakta, sistemin sola ve emekçilere dönük konsantrasyonunu, geçici de olsa kaybetmesine neden olmaktadır. Öte yandan, taraflardan birinin diğerine tercih edilmesi, sermaye egemenliğinin geçici açıklarını kapatmasına, toplumda ortaya çıkan arayışın yeniden eski mecralara akmasına yardımcı olmak anlamına geleceği için, kesinlikle uzak durulması gereken bir tutumdur.

Türkiye Komünist Partisi, toplumda, hatta toplumun sola yönelmiş kesimlerinde liberal-dinci koalisyonundaki çatlaklara bel bağlanmasına karşı, etkili bir mücadele sürdürmek durumundadır.

Bu mücadele, burjuva siyasetindeki gelişmelere ilgisiz, dışavurumcu ve sekter bir yaklaşımla değil, sosyalist seçeneğin burjuva siyasetinin zayıflayan bütün noktalarına etkili bir biçimde müdahale edeceği, bütünlüklü bir stratejinin parçası olarak sürdürülmelidir.

7. Burjuva diktatörlüğüyle işçi sınıfı hesaplaşır.

80 yıllık Cumhuriyet döneminin kimi uygulamalarını popülist bir söylemle karşıya alması, şu ana kadar AKP'nin elini güçlendirmiş, ona meşruiyet sağlamıştır. Bu yaklaşım, aynı zamanda liberallerle dinciler arasındaki ittifakın tutkalıdır. Ancak Birinci Cumhuriyet'in sorunlarını, tarihsel ve toplumsal sonuçlarını ortadan kaldırmadan -ki bugünkü düzende bu mümkün değildir ele almanın, AKP iktidarına büyük maliyeti olacaktır. AKP, özellikle son beş yılda toplumun önüne koyduğu ve çözüm iddiasında bulunduğu tarihsel, toplumsal ve siyasal sorunları çözmek bir yana, daha da çıkişsız hale getirmiştir. Alevilere ve Kürtlere dönük açılımlar kısa sürede tikanırken, iktidarın el attığı bir dizi başlıkta yaşanan karmaşa, AKP'nin başını ağrıtmaya başlamıştır.

AKP'nin kendi politikalarını sürekli Cumhuriyet dönemi uygulamalarıyla kıyaslama içinde aklamaya çalışması, cumhuriyetin kazanımlarına karşı intikam duygularının ötesine geçemeyeceği için, bir yerden sonra bu partinin toplumsal tabanında daralmaya da neden olacaktır. Nitekim AKP'nin zorlaşan ekonomik ve dış koşullar ve artan toplumsal hoşnutsuzluk nedeniyle, ideolojik olarak daha türdeş, gerici bir toplumsallığa doğru geri çekilmeyi göze aldığı gözlenmektedir.

Tarihsel dayanakları ve sonuçları olan büyük sorunlar, İkinci Cumhuriyet rejiminde hiçbir biçimde çözülemeyecek, tam tersine derinleşecektir. Cumhuriyetin kazanımlarına değer veren bir parti olarak Türkiye Komünist Partisi, intikamcı İkinci Cumhuriyet'in kendinden önceki dönemin gerçekliği ile istediği gibi oynamasına izin vermeyecek, bu türden girişimlere sözüm ona solculuk adına verilen açık ya da örtülü desteğin kesilmesi için çabalarını yoğunlaştıracaktır. Birincisini ikincisine bağlayan ortak payda "burjuva diktatörlüğü" iken, bugünkü siyasi iktidarın kendini geçmiş suçlarla aklamaya kalkmasına Türkiye Komünist Partisi'nin yanıtı nettir: Burjuva egemenliğini sorgulama ve yargılama hak ve yetisi, işçi sınıfındadır. Bu gerçekten hareketle, TKP, dünden bugüne sermaye egemenliğinin yarattığı sorunlarda siyasal ve taraflaştırıcı söylemi güçlendirecek ve her bir başlıkta sosyalist iktidar perspektifini merkeze koyacaktır.

8. AKP dış politikada tıkanıyor.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin bugüne kadarki başarısında emperyalist ülkelerin oynadığı rolden hareketle, siyasi iktidara dönük dış desteğin her daim süreceğine ilişkin bir sonuca ulaşmamak gerekir. AKP'nin uluslararası tekellere ve özellikle ABD emperyalizmine sunmakta olduğu hizmet kolayca bir kenara konamasa da, bu partinin üstlendiği uluslararası ve bölgesel rolleri istendiği gibi hayata geçirmekte yaşadığı zorluklar, başka seçeneklerin devreye sokulmasına neden olabilir.

Bu bağlamda, AKP'nin emperyalist merkezlerle ilişkisi, basit bir biçimde geçirtilmemeli, çok katmanlı bir analize tabi tutulmalıdır.

Daha önce de vurgulandığı gibi, AKP hem Türkiye hem de bölgede militan piyasacı bir yaklaşımla sermayenin hareket özgürlüğünü artıran politikalar geliştirmiş, kamusal alanı daraltmış, piyasa önündeki direnci zayıflatmış, Kuzey Irak'ta olduğu gibi bazı bölgelerin sisteme entegrasyonunu hızlandırmıştır. Emek düşmanlığı ve sermayeye hizmet söz konusu olduğunda, AKP'nin yalnızca Ortadoğu, Kafkaslar ve Balkanlarda değil, Avrupa'da da "örnek siyasi aktör" olarak görüldüğü açıktır. Başka siyasi aktörlerin benzer bir fanatizme yönelmesiyle değeri azalsa da, AKP'nin militan piyasacılığının uluslararası güçler için hâlâ bir cazibe konusu olduğu söylenebilir.

AKP'nin bütün kapitalist dünyada süregiden dinselleştirmeyi, Amerikancı ve kapitalist bir zihniyetle Türkiye'ye yansıtması, İslamiyet'in sermaye birikim süreçleri açısından barındırdığı olanakları bir kez daha hatırlatması, Irak işgaliyle birlikte, ayarı bozulan Arap dünyasındaki işbirlikçi Sünni muhafazakârlığın bir kez daha uyumlu bir çizgiye çekilmesine yardımcı olması, laik referansların ortadan kaldırılarak İslamcı bir siyasal sistemin yerleştirilmesine dönük "Batılı" çekinceleri büyük ölçüde hafifletmiştir. Bununla birlikte, yıllarca Milli Görüş'ün anahtarını elinde tuttuğunu düşünen Almanya'nın başını çektiği Avrupalı odakların, tüm geleceklerini dinci aktörlere bağlayabileceklerini, ABD'nin de laisist görünümlü farklı seçenekleri hiç gündeme getirmeyeceğini düşünmek, saflık olacaktır.

Başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerin, AKP'nin Türkiye'nin dönüşümü açısından üzerine düşeni yaptığını, bundan sonrasına ilişkin kimi misyonlarında başarısız olabileceğini ya da kendi hedef ve perspektiflerini fazlasıyla ön plana çıkararak başına buyruk hareket edebileceğini hesaplayarak, verdikleri desteği yavaş yavaş çekmeleri mümkündür. Kuşkusuz, AKP liderliği bu olasılıktan ölesiye korkmakta ve bunu engelleyici manevralar yapmaktadır. Ancak bir noktadan sonra toplumsal desteği de azalmaya başlayan bir AKP'nin yerine, başka seçeneklerin devreye sokulabileceği bilinmelidir.

Bir diğer olasılıksa, ABD'nin AKP'de ısrarı ve Almanya'nın başka seçeneklere yönelmesidir. Rusya ve İran gibi önemli komşularıyla ciddi sorun yaşayan AKP'ye karşı Almanya'nın bugüne kadar etkili bir tavır geliştirmemesinin temel nedeni, Avrupa'da yaşanan kimi belirsizliklerdir. Her ne kadar ekonomik etki alanını Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti ve İran'a doğru genişletmeye başlayıp kıtaya mahkumiyetini azaltsa da, Almanya'nın, Avrupa Birliği'nin öncü unsuru olarak, birliği orta yerde bırakma şansı bulunmamaktadır. Bu başlıkta daha belirgin bir stratejinin ortaya çıkması (Almanya'nın iç politik dengelerinde de bir değişim olmasını gerektirse de), AKP'nin Avrupa cephesinde zorlanmasını da beraberinde getirebilir.

Aşırı pragmatist AKP'nin, yaklaşan ABD başkanlık seçimleri ile birlikte Avrupalı emperyalistleri daha fazla gözeten, bu açıdan daha dengeli bir dış politika pratiğine yönelmesi de kimseyi şaşırtmamalıdır. Vaşington'dan gelen desteğin azalması durumunda bir kez daha Avrupa Birliği'nin kapılarını tırmalayacak bir AKP'nin işi elbette zorlaşacak ve bugünün sürekli inisiyatif alan siyaset tarzının yerini, daha çok tutunma ve kaybetmeme arzusu alacaktır.

Türkiye Komünist Partisi, AKP'nin emperyalist dünyayla ilişkilerini yakından takip ederken, siyasi iktidarın ipinin ABD ya da başka bir emperyalist ülke tarafından çekilmesine ilişkin beklentilerden uzak durulması için mücadele eder. Bu türden beklentiler, Türkiye'nin emekçi halkını aşağılayan bir karakter taşıdığı gibi, gerçek bir seçeneğin ortaya çıkmasını engellemekte ve umutsuzluğu yaygınlaştırmaktadır.

B. Sınıf mücadelesi, direnç odakları ve TKP

1. İşçi sınıfı

Türkiye işçi sınıfı, yalnızca Türkiye sosyalist devriminin temel gücü değil, aynı zamanda, bugünkü siyasi iktidarın geriletilmesinin de en önemli toplumsal güvencesidir. Zaten Türkiye Komünist Partisi'nin en önemli görevlerinden biri, Türkiye işçi sınıfının, bu tarihsel ve güncel görevleri belli bir bütünlükle üstlenebilmesinin koşul ve araçlarını yaratmaktır.

Bu doğrultuda sürdürülen çabaların başarısı, öncelikle Türkiye işçi sınıfının nesnellğine ilişkin gerçekçi değerlendirmeler yapılmasına bağlıdır. 12 Eylül sonrasında sendikal örgütlenmelerin sürekli geriletilmesi, sosyalist ideoloji ve siyasetin etkisinin azalması işçi sınıfının bütünlüğüne zarar verir, sınıf kimliğinin erozyona uğramasına neden olurken, sermaye sınıfının üretimin örgütlenişine ilişkin yeni tasarımları da işçi sınıfının birliğini sabote eden bir etki yapmıştır.

Neoliberal saldırıların önemli unsurları olan özelleştirme, esnek üretim, taşeronlaştırma gibi olguların yanı sıra, bazı sektörlerin tasfiyesi, sanayisizleştirme gibi uygulamalar, hizmet sektörünün hızla şişmesi gerçekliği, işçi sınıfının kompozisyonunu, ideolojik tercihlerini, kültürel alışkanlıklarını değiştiren gelişmeler olmuştur. Bunları yok sayarak, işçi sınıfını örgütlemek mümkün değildir. Türkiye işçi sınıfı, tarihsel çıkarlar açısından türdeş olmakla birlikte, yapısal olarak oldukça heterojen hale gelmiştir. Bu koşullarda sınıfın birliği, ancak siyasal düzlemde güveneye alınabilir.

Sınıf içi zenginliği yok saymak, onun yarattığı sorunları eski yöntemlerle alt etmeye kalkmak yerine, her bir sektörün gereksindiği mücadele araçlarını geliştirmek, farklılıkları pozitif yönleriyle değerlendirmek ve işçi sınıfını birliğe taşıyacak siyasal bakış açısını yaygınlaştırmak gerekir.

Sendikaların rolü ve sınırları tam da bu noktada belirginleşmektedir. İşçi sınıfının değişik bölmelerine derinlemesine hitap edecek bir çalışmada, sendikal örgütlenmeye önemli roller düşecektir. Kuşkusuz birçok sendika şu andaki durumlarıyla birer mücadele örgütü olma özelliğine sahip değildir. Ancak, mümkün olan her noktada sendikalı işçi sayısının artması ve sendikaların birer sınıf

örgütüne dönüşmesi için çaba harcanmalıdır. Bu yapılırken, farklılıkları düzeyici genel geçer yöntemlerden kaçınılmalı, yaratıcı bir bakış açısıyla her bir sektör için en uygun biçime ulaşılmalı, sendikal örgütlenmenin var olmadığı ya da yetmediği durumlarda farklı araçlar geliştirmek konusunda cesur olunmalıdır.

Dolayısıyla Türkiye Komünist Partisi için bu dönemde esas olan, “sendikal birlik” arayışı içinde olmak ya da bütün sendikal yapıları bağlayan genel ilkelere odaklanmak değil, bütün alanlarda işçi sınıfının örgütlülüğünü geliştirmek ve bu örgütlülüğe siyasal bir içerik katmaktır.

Benzer bir yaklaşım, kendi içinde sınıfsal farklılıkları giderek daha fazla barındıran meslek örgütleri için de geçerlidir. TKP açısından bu örgütlerin farklı sınıfsal çıkarların birliğini sağlayan, belli meslek gruplarını ortalamacı bir yaklaşımla kapsayan statükocu kurumlar olarak varlıklarını sürdürmelerinin bir önemi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, meslek odaları, hem kimi emekçi kesimlerin örgütlenmesi doğrultusunda barındırdığı olanaklar hem de ülkedeki siyasal ve ideolojik dinamiklere olan etkileri bağlamında önem taşımaktadır.

Bu koşullarda, Türkiye Komünist Partisi, işçi çalışmalarında her bir sektörün özgünlüklerini gözetken, özellikle öncelikli sektörlerde derinleşmeyi hedefleyen bir model geliştirecek, çalışmaların yönetimini alandan gelen işçilerin üstlenmesini esas alacak, sınıfın bütünüyle ilgili gündemleri, bir büro çalışmasının değil doğrudan Merkez Komite'nin sorumluluğuna verecektir.

Türkiye Komünist Partisi'nin geride bıraktığımız bir yıllık dönemde yeniden faaliyete geçirdiği İşçi Okulları'nın, işçilerin partiyle tanışmaları ve giderek örgütlenmeleri için sağladığı büyük olanaktan hareketle, bu deneyimin daha kurumsal hale getirilerek, Parti'nin en temel örgütlenme araçlarından birine dönüştürülmesi sağlanmalıdır.

İşçi Okulları'nın parti içi yaşamda işçi kültürünün egemen olması, ağır iş koşullarında çalışan emekçilerin parti çalışmalarından uzaklaşmaması için eğitsel roller üstlenmesi de gözetilmelidir.

Türkiye Komünist Partisi'nin On Birinci Kongresi, Parti açısından önceliği belirlenen sektörlerde, Parti'nin siyasal ve örgütsel hedeflerini içeren birer çalışma planını onaylamalıdır.

2. Gençlik

İkinci Cumhuriyet'in yerleşip, kalıcı bir siyasi olgu haline gelmesinin önündeki engellerden biri, Türkiye'nin genç nüfusedir. Siyasi iktidar gençliği bir yandan bireyciliğe, tüketimciliğe, girişimciliğe özendirirken, diğer yandan milyonlarcasını işsizlik ve yoksulluğun pençesine atmaktadır. Bu anlamda gençlik, kendisine dayatılan ideolojik-kültürel değerlerle gerçeklik arasında sıkışmakta ve yeni arayışlara açık hale gelmektedir.

Bunun yanı sıra, gençliğin dinamizmini yok eden, onların özgürlüklerini kısıtlayan bir yaşam tarzını dayatan siyasi iktidarın, istediği sonucu elde etmekte zorlandığı açıktır. Önemli bir bölümü birer emekçiye dönüşecek olan milyonlarca öğrenci ve küçük yaşlardan itibaren çalışmak durumunda kalan çok sayıda gencin, liberal, dinci ve milliyetçi ideolojilerin dışında, sosyalizmin çekim alanına girmesi için yoğun ve yaratıcı bir çaba gösterilmelidir.

Bugün ister eğitim sürecini yarıda bırakmış olsun, isterse yüksek öğretimi bitirmiş olsun, çalışan gençlerin önemli bir bölümü işçi sınıfının bir parçası haline gelmiş ve geçmiş yıllardakinden çok daha zor koşullarda iş bulmuşlardır. İşçi gençlerin çok büyük bir bölümü kendilerine bir yaşam kurabilmek, özellikle de evlenebilmek için ağır borç yükünün altına girmekte ve iş yitirme kaygısıyla hak arama mücadelesinden uzak durmaktadırlar.

İşçi gençliğe dönük örgütlenme çalışmalarında, zamanın sermaye düzeni lehine işlediği hesaba katılarak özgün araçlar geliştirilmeli, meslek okullarına özel bir önem verilmeli, sendika ve meslek örgütlerinde "gençlik" çalışmalarına yoğunlaşılmalıdır.

Genç işçilere ulaşmada, işten atılma kaygılarını azaltmanın yollarından biri, onlarla yaşam alanlarında, yerelliklerde temas kurmaktır. Bu nedenle önümüzdeki dönemde Parti açısından özel bir önem kazanacak olan yerel çalışmalar, gençleri düzenin çürütücü, bireycileştirici, yaşama ve gerçeklere yabancılaştırıcı girdilerine karşı güçlü kılacak kültürel ve ideolojik unsurlarla güçlendirilmelidir.

Öğrenci gençlik söz konusu olduğunda da zamanın gericiliğinin lehine işlediği açıktır. Bu nedenle son yıllarda öncelikli hale

getirilen Solcu çalışması, yeni veri ve olanaklar ışığında yeniden gözden geçirilmelidir. Bu yıl yeterince hazırlanmadan başlatılan Sosyalizm Okulları'nın, bütün yıla yayılan ve farklı gereksinimleri karşılayacak biçimde kurumsallaştırılması hedeflenmeli, Sosyalizm Okulları, lise çalışmasının merkez araçlarından biri haline getirilmelidir.

Üniversite örgütlerinde bu yıl başlatılan dönüşümün, sosyalizmin ideolojik ve siyasal etkisini artırmak için tek seçenek olmasından hareketle, önümüzdeki dönemde daha ayrıntılı bir planlamayla komünist öğrencilerin okullarda örnek ve öncü konumlarını pekiştirecek bir çalışmaya yoğunlaşılmalıdır. Ülke gündeminde yaşanan hızlı değişim nedeniyle ve öğrencilerin bu gündemlere verilen devrimci yanıtların bir parçası olması gerektiği için, üniversitelerde kampanya tarzı çalışmalardan uzak durulmalı, bunun yerine, gelişmelere hızlı yanıt verebilen bir örgütlenmeye gidilmelidir.

Şimdiye kadar kısmen uygulanabilen, öğrencilerle akademi çalışması arasında daha yakın işbirliği, önümüzdeki dönemde, uygun araçlarla etkili biçimde hayata geçirilmelidir.

Üniversitelerdeki üyelerin Parti'nin teorik, siyasal ve kültürel üretimine daha fazla ve daha doğrudan katkı koymaları, hem onların gelişimini hızlandıracığı hem Parti içinde kastlaşma tehlikesini hafifleteceği hem de kadrolaşma dinamiklerinin önünü açacağı için, önemsenmeli ve planlanmalıdır.

3. Kadınlar

İkinci Cumhuriyet'le hesaplaşmada kadınlar önemli bir güç olarak öne çıkmaktadır. AKP'yi iktidara taşıyan ve istediği dönüşümler doğrultusunda ona destek olan toplumsallık içinde kadınlar küçümsenemeyecek bir yer tutsa bile, özellikle işçi ve öğrenci kadınların önemli bir bölümünün rejim tarafından kendilerine dayatılan yaşam tarzını kabullenmedikleri ortadadır.

Bu reddedişin henüz bütünlükten uzak olması ve sınıf karakteri itibarıyla belirsizliğini koruması, onu değersizleştirmemektedir. AKP'nin erkek egemen söylemi ve uygulamalarına karşı farklı

biçimlerde kendini gösteren tepkilerin hemen tamamı anlamlı olduğu gibi, bu tepkilerin devrimci bir siyasal içerik kazanması da mümkündür.

Burada önemli bağlantı noktası, hangi düzenlemeyi yaparsa yaparsın, siyasal iktidarın kadının üretim sürecindeki, bilimsel ve kültürel yaşamdaki yerini geriletme arzusunu gizleyememesidir. Kadınlara dönük ayrımcılık ve saldırganlığın teşvik edilmesi, tek başına muhafazakârlıkla, toplumun önemli bir bölümünün kültürel alışkanlıklarının siyasal alana yansımalarıyla açıklanamaz.

Kadınlar rol değiştirmeye, bazı rollerini iade etmeye zorlanmaktadır.

Bu süreç, orta sınıflarda bireysel çıkış yolu arayışıyla, kimi özgür yaşam alanları yaratılarak göğüslenir. Ancak baskı altındaki kadınların önemli bir bölümü emekçi ve öğrencidir ve kişisel çözümler üretebilecek durumda değildir.

Türkiye Komünist Partisi, kendilerine dönük baskılara karşı her tür karşı koyuş biçimine değer vermekle birlikte, kadınları asli olarak en fazla özgürleştirici alanın, siyasal mücadele olduğunu hesaba katarak hareket etmelidir.

Bu, sınıf indirgemeci ya da fazlasıyla basitleştirici bir yaklaşım olarak görülmemelidir. Bugün Türkiye’de siyasal mücadele, kadını yalnızca eşitlik arayışında güçlü kılmayacak, aynı zamanda karşı karşıya olduğu ikiyüzlü ve gerici ahlaki kuşatmaya karşı da dirençli kılacaktır.

Tam da bu noktada, toplumsal cinsiyet farklılıklarını derinleştiren, kadın sorununun bağlantılarını koparan, kadınları farklı gündemi olan bir mücadele pratiğine koşmaya kalkan anlayış terk edilmeli, kadınlarla bugünkü sömürü düzeni ve siyasal iktidarı karşı karşıya koyan, sosyalizm mücadelesinde öne çıkaran bir yaklaşım geliştirilmelidir.

Türkiye Komünist Partisi’nin yerelleşme hedefinin gerçekleşmesi, büyük ölçüde, TKP’nin daha fazla kadını siyasallaştırmasının sonucu olacaktır.

Kadınların parti yaşamında daha fazla görev ve sorumluluk üstlenmesi sağlanmalı, soyut bir eşitlik arayışı yerine, bu hedefle

bağı kurularak gerçekleştirilmeli, kadın çalışması Parti'nin bütün direnç odaklarına dair çalışmalarına içkin hale getirilmelidir.

Kadın çalışması, farklı sektörlerde sürmekte olan işçi çalışmalarıyla, üniversite ve lise çalışmasıyla, Alevi emekçilerin örgütlenmesiyle, kültür-sanat çalışmasıyla entegre hale getirilmelidir.

4. Kürtler

Kürt halkının eşitlik ve özgürlük taleplerinin akacağı siyasal mecaza belirsizliğini sürdürmeye devam etmektedir. Kürt siyasi hareketi, yalnızca farklı sınıfsal ve ideolojik dinamikleri bünyesinde barındırdığı için değil, önderliğinin bu çeşitliliği gözetken bir siyaset kültürünü tercih etmesi nedeniyle hem Türkiye siyasetine hem de bölgedeki gelişmelere çelişkili girdiler yapmaktadır.

AKP iktidarının yerleşmesinde büyük sorumluluğu olan Kürt siyasetinin, aynı zamanda ona en fazla güçlük çıkaran siyasal güçlerden biri olabilmesi, kuşkusuz yalnızca bu siyaset kültürüyle değil, Kürt sorununun kapitalizm koşullarında çözümünün olanaksızlığıyla ilgilidir. Kürt siyasetinin ABD ve Avrupalı emperyalistler karşısındaki tutumundaki zikzaklar da çift yönlü ele alınması gereken bir olgudur. Türkiyeli Kürtlerin, Irak'takilerden farklı olarak Amerikan projelerine uyum sağlamaması, basit bir "pazarlık" sorununa indirgenemez. Kürt siyasetinin bugünkü yapısını koruyarak Amerikancı bir angajmana girmesinin önünde ciddi engeller bulunmaktadır. Benzer bir karmaşa, Kürt siyasetinin toplumun dinselleştirilmesine karşı tutumunda da gözlenmektedir. Bir yandan Kürt uyanışının ürünü seküler kazanımların korunmaya çalışıldığı, öte yandan da gericileştirici hamlelerin "özgürleştirici" olabileceği yanılısamasıyla hareket edildiği bir gerçektir.

Türkiye Komünist Partisi, Kürt halkının talepleri adına bu tablonun parçası olunabileceği düşüncesini reddetmektedir. Komünistlerin Kürt siyasetini ve halkını bu tabloya dâhil olarak etkilemesi, hem Kürt siyaseti her tür müdahaleye açık etkisiz bir unsur olmadığı hem de sosyalist ideolojinin bu ölçüde bir esnemeyi tolere edemeyecek oluşu nedeniyle mümkün değildir.

Öte yandan, Kürt siyasetinin geri dönüşü olmayan bir yola girdiği,

önünde sonunda İkinci Cumhuriyet bünyesinde bir mutabakata yöneleceği ya da bünyesindeki devrimci öğelerden bütünüyle kurtulmakta olduğuna ilişkin değerlendirmeler, fazlasıyla kestirmeci ve yanlışla sürükleyici karakterdedir.

Kürt dinamiğini şu ya da bu kriterle yargılamaktan çok, Türkiye'deki siyasi dengeleri değiştirmeye dönük çabalara yoğunlaşmak, bu süreçte Kürt halkının haklı taleplerini sosyalist bir perspektifle savunmak, Kürt halkına ve siyasetine karşı baskılara karşı açık bir tavır almak ancak emperyalizm, gericilik ve liberalizm başlıklarında sosyalist hareketin bağımsız hattından hiçbir biçimde uzaklaşmamak, Türkiye Komünist Partisi'nin ilkesel tutumu olmaya devam etmelidir.

Bu bağlamda AKP hükümeti tarafından gündeme getirilen yeni Anayasa çalışmalarının Kürt sorununun çözümü açısından yarattığı beklentinin bir karşılığının olmadığı, Kürt halkının acil çözüm isteği yadsınmaksızın propaganda edilmeli, yeni Anayasa'nın parçalı bir biçimde ele alınmaması için her tür girişimde bulunulmalı, tıpkı 12 Eylül anayasası gibi, AKP anayasasının da bir meşruiyetinin olmadığı ısrarla vurgulanmalıdır.

Kürt siyasetinin temsilcileriyle bu çerçevede açık, dürüst, yapıcı bir iletişim ve dayanışma sürdürülmeli, Parti'nin özellikle batıda Kürtler arasındaki örgütlenmesi güçlendirilmeli ve Kürtlere seslenme kanal ve araçları geliştirilmelidir.

5. Aleviler

AKP gericiliği başından beri, ama özellikle Arap coğrafyasına dönük emperyalist müdahaleler yeni bir içerik kazandıktan sonra Alevilere ve Aleviliğe karşı saldırgan bir politika izlemektedir. Bunu, dar anlamıyla mezhepçi bir tutum olarak görmek yanlıştır. Aleviler, son tahlilde, bu coğrafyada hem direniş kültürüne yatkınlık hem de ilerici düşünceye açıklık nedeniyle düzen cephesi açısından her zaman sorunlu bir kesim olagelmışlerdir.

TKP'nin Aleviliği sınıflarüstü bir yaklaşımla değerlendirmesi, onun iç ayrışma ve farklılıklarını bir kenara koyması, dahası, Aleviliği bir dinsel mezhep olarak kurumlaştırma ve sistemin bir parçası haline

getirme çabalarına destek olması söz konusu değildir. Din işlerinin siyasetten uzaklaştırılmasını savunan TKP, şu ya da bu dinsel inancın savunuculuğunu yapamaz. Bununla birlikte TKP, inanç ve ibadet özgürlüğünü, inanmama özgürlüğü ile birlikte savunurken, Alevilerin eşitlik taleplerinin yanında durmaktadır.

Ancak Alevilik, bir dinsel mezhebe indirgenemeyecek kadar karmaşık ve zengin kültürel bir olgudur. Türkiye Komünist Partisi eşitsizliklere, gericiliğe karşı önemli bir direnç oluşturan Aleviliğin, kendini emek ekseninde yeniden üreterek Türkiye devrimine son derece anlamlı halkçı bir değer katacağı düşüncesindedir. Bu anlamda kimilerinin iddia ettiğinin tersine, Alevilik içi sınıfsal ve ideolojik ayrışmaya, “din” dışı girdiler yapılması gerektiğini savunmaktadır.

Bu bağlamda gerek Alevi örgütlenmelerine dönük politikalarda, gerekse doğrudan parti çalışmalarında cesur ve ilkeli bir tutum geliştirilecek, Parti'nin yaygınlaşma ve yerelleşme hedefi ile bağlantılı olarak Parti'nin Alevi emekçileri içindeki etki ve örgütlülüğü de güçlendirilecektir.

6. Yurtseverlik ve aydınlanmacılık

Türkiye Komünist Partisi'nin İkinci Cumhuriyet'e karşı belirginleşen tepkilere siyasal içerik kazandırma, örgütlenme ve harekete geçirme görevi, şimdiye kadar olduğu gibi önümüzdeki dönemde de yurtseverliğin ve aydınlanmacılığın sosyalist devrimci bir perspektifin içinde yeniden üretilmesi ve güçlendirilmesi ile mümkündür.

Yurtseverliğin İkinci Cumhuriyet koşullarında önemsizleştiği, hatta geçersizleştiği düşüncesi, antiemperyalist mücadelenin sınıf temellerine ilişkin kavrayışsızlığın olduğu kadar, Türkiye ile emperyalist ülkeler arasındaki ilişkilere dair yanlış bir algının ürünüdür.

Aydınlanmacılığın Türkiye solunu halktan uzaklaştırdığına ilişkin tezler ise şiddetle reddedilmeli, komünist hareketi gericilik karşısında teslim olmaya çağırın ilkesizliğe prim verilmemelidir.

Türkiye Komünist Partisi, sosyalist devrim hedefiyle mücadele eden bir işçi sınıfı partisi olarak aynı zamanda hem yurtseverliğin kalesi hem de bir aydınlanma ocağı niteliğine sahiptir.

Parti, yurtsever ve aydınlanmacı karakterini emperyalizme ve gericiğe karşı harekete geçirirken, düzen içi her tür konumlanış ve ittifakı reddetmeye de devam edecektir. Yurtseverlik ve aydınlanmacılık komünistlerin tekelinde olmasa bile, ancak komünistlerin çabasıyla güncel bir değer kazanabilir.

Bu özgüvenle TKP, toplumda henüz sosyalist bir eksene yerleşmemiş her tür yurtsever ve aydınlanmacı birikimi değerlendirerek için araç geliştirecek, eylem ve etkinlikler örgütleyecek ve bu birikimin heba olmaması için önlem alacaktır.

7. *Aydınlar*

Türkiye Komünist Partisi, aydınların işçi sınıfının mücadelesine omuz vermeleriyle, işçi sınıfının kendi aydınlarının yaratılmasını aynı süreç içinde değerlendirmektedir. Bu anlamda bir yandan Parti kendi içinde ileri ve yaratıcı düşünceyi geliştirici önlemler alırken, bir yandan da farklı araçlarla bilim, kültür ve sanat dünyasını örgütlemeye çalışmaktadır. Yine sosyalizm mücadelesi açısından son derece büyük önem taşıyan siyasal araştırma ve analiz yeteneğinin gelişmesi için, parti içi ve dışı kurumsallaşmalar yaratılması doğrultusunda yoğun bir çaba harcanmaktadır.

Geçmiş dönemde oluşturulan Sosyalistlerin Meclisi büyük ilgi çekmiş, Türkiye'nin saygın bilim insanları, aydın ve sanatçıları, siyasetçileri için özgür, üretken ve sosyalist bir platformda birlikte çalışma olanağı yaratmıştır. Bu özgün araç güçlendirilmelidir.

Üniversite Konseyleri Derneği, Nâzım Hikmet Kültür Merkezi, Nâzım Hikmet Akademisi, Marksist-Leninist Araştırmalar Merkezi, bu alanda faaliyet gösteren diğer kurumsal araçlardır ve her biri yeni dönemde Parti açısından yeniden ele alınmayı gerektirecek olanak ve sorunları bir arada barındırmaktadır.

Türkiye Komünist Partisi'nin bu dönemde öncelikli görevi, ileri düşünceyi, teorik üretkenliği, yaratıcı ve özgür sanatı partizanlıkla bağdaştır hale getirmektir. Bu açıdan partili aydınlara büyük bir sorumluluk düşerken, siyasallaşan aydının nitelik sorunu yaşayacağına ilişkin zaman zaman komünist hareket içinde de boy gösteren algıyı bertaraf eden merkezi girdiler yapılması gerekecektir.

Bu bağlamda önümüzdeki dönemde Parti'nin teorik, kültürel ve sanatsal çalışmalarının hem hedefleri hem de örgütlenişinde radikal bir dönüşüm gerçekleştirilmeli, kongre sürecinin sonraki evrelerinde her bir alana ilişkin açık ve devrimci bir perspektif belirgin hale getirilmelidir.

8. Yurt dışındaki Türkiyeliler

Türkiye Komünist Partisi, sermayeye karşı mücadelede şimdiye kadar merkezi bir önem vermediği yurtdışındaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına dönük çalışmalarını çok yönlü bir biçimde yeniden yapılandırmalıdır. Bu çalışmalar, özellikle Almanya ve diğer merkez Avrupa ülkelerinde, bir yandan göçmenlerin Türkiye'deki mücadele ile bağlantılandırılmaları, bir yandan buldukları ülkelerde göçmen olarak yaşadıkları sorunlar üzerinden mücadele etmeleri, bir yandan da o ülkelerdeki sınıf mücadelelerine katılmaları boyutlarını aynı anda hesaba katmalıdır. Bunlar birbirleriyle bağlantılı olsa da, her bir düzlemde farklı hedef ve araçlar geliştirilmesi gerektiği açıktır.

Olanakları her geçen gün artan Türkiye Komünist Partisi, önümüzdeki dönemde bu doğrultuda hızlı ve etkili adımlar atacaktır, kimi ülkelerde parti temsilcilikleri ya da yan örgütler kuracaktır.

Yaygın siyasi çalışma yürütülmesi mümkün olmayan ülkelerdeki TKP üyelerinin, o ülkelerdeki mücadeleye katkıları ve her durumda TKP'ye daha fazla katkı koymaları için de önlem alınacaktır.

9. Uluslararası komünist hareket

Kapitalizmin uluslararası krizinin sürdüğü, bölgemizde emperyalist müdahalelerin birbiri ardına geldiği koşullarda, Türkiye Komünist Partisi'nin uluslararası ilişkiler alanında daha iddialı bir konumlanış içinde olması gerekir. Söz konusu koşullar aynı zamanda, dünya solu ve özel olarak dünya komünist hareketi içindeki tartışma ve saflaşmaları da tetiklemektedir.

Türkiye Komünist Partisi, bütün antiemperyalist, ilerici, devrimci ve komünist güçlerin dostu; komünist hareket içindeki devrimci bölmenin bir üyesi olarak hem sermaye sınıfına karşı uluslararası

mücadelenin hem de emperyalist müdahalelere karşı direnişin iç tutarlılığı, dayanışması ve koordinasyonu için kaynaklarını daha verimli ve etkili biçimde kullanmak, sol içi ideolojik mücadelede reformizme, sınıf uzlaşmacılığına karşı komünist geleneğin güçlenmesi için daha aktif olmak durumundadır.

Parti, geride bıraktığımız yıllarda tutarlı ve cesur siyasi yaklaşımlarıyla ve üretkenliğiyle uluslararası alanda elde ettiği prestiji bütün hareketin yararına kullanmak, Arap coğrafyasında yaşananlar örneğinde olduğu gibi bölgemizdeki ve Türkiye'deki gelişmelere ilişkin kardeş ve dost partileri sistematik bir biçimde bilgilendirmek için uluslararası ilişkiler çalışmasını yeniden yapılandırmalıdır.

Bu çalışmanın bir parçası olarak sosyalist Küba ve diğer ilerici iktidarlarla dayanışmanın gerek içeriği gerekse de biçimi yenilenmelidir.

ABD ve Türkiye'nin Suriye'ye dönük tehditleri, Kongre tarafından gündeme alınmalı, Parti'nin gerek Türkiye içinde, gerekse uluslararası alanda Suriye halkı ile dayanışmak ve emperyalist müdahaleyi engellemek için yapılması gerekenler, özel olarak karara bağlanmalıdır.

10. Yaygınlaşma ve yerelleşme

Türkiye Komünist Partisi'nin yakın gelecekteki hedefi, sosyalist seçeneği ülke sathında yaygınlaştırmak ve bu yaygınlığı kalıcı mevzilere dönüştürmek için yerelleşmektir.

Bunun için derhal bir planlama yapılmalı, Parti'nin öncelik verdiği yerleşimlerde hangi araç ve yaklaşımlarla hareket edileceği Kongre'nin hemen ardından kararlaştırılmalıdır.

Yeni örgütlerin açılması için kaynaklar seferber edilmeli, bu bağlamda her tür statükocu yaklaşım terk edilmeli, partinin yeni örgütlerinin hangi biçim ve hedeflerle çalışacağı konusu merkezi olarak gündem yapılmalıdır.

Parti binalarının örgütlenmeye ve halka temasa uygun hale getirilmesine özen gösterilmelidir.

Sosyalistlerin Meclisi'nin yerel bacaklarının oluşturulması zorunlu tutulmamalı, Parti dışında başka ara yüzeyler oluşturulması, her bir yerellikte belirginleşen olanak ve gereksinimler doğrultusunda yeniden planlanmalıdır.

Parti'nin yaygınlaşması ve yerelleşmesi hedefi ile birlikte kendini daha fazla dayatan günlük basılı bir gazete için, sosyalizm mücadelesinin gereksinimleri doğrultusunda hazırlıklara hemen girilmeli ve gazete sonbaharda yayınlanmaya başlanmalıdır.

Türkiye Komünist Partisi'nin üyelik anlayışı, emekçi halkın katılımını kolaylaştıran, ama aynı zamanda kadro standartlarını ve örgütü güçlendiren bir tarzda yeniden ele alınmalıdır. Bu bağlamda Kongre, ilgili kavramları yeniden tanımlamalıdır.

Kongre, Parti'nin siyasal ve örgütsel hedeflerini yerine getirmek açısından daha fazla kadronun merkezi sorumluluk alması, işlerin az sayıda kadronun üzerine yıkılmaması, Merkez Komite'yi siyasi sorumluluklarını yerine getirmekten alıkoyan alan ve büro yöneticiliklerinin daha geniş bir toplama yayılması için gerekli düzenlemeleri yapmalı, Parti'nin merkezi organları güçlendirilmelidir.

20.06.2012

DİNSELLEŞME ve KOMÜNİSTLER⁵

TKP 10. Kongresi'nin, 2011 seçimleriyle kurulduğunu saptadığı İkinci Cumhuriyet'in temel eksenlerinden biri, siyasal rejimin ve toplumsal yapının dinselleştirilmesidir. Geçtiğimiz bir yıl içinde bu eksenin güçlendirilmesi yolunda giderek hızlanan adımlar atılmıştır.

Birkaç yıl önce marjinal örnekler mi öncü adımlar mı oldukları tartışılan kimi uygulamaların genelleştiğini ve bütünlük kazandığını görüyoruz. Eğitim sistemine dinin sokulması, çeşitli yerelliklerde alkollü içkiye düpedüz yasak getirilmesi, devletin dinî televizyon kanalı açması yalnızca tekil uygulamalar değil, AKP'nin ilk bakışta bunlarla ilişkisi kurulamayacak çeşitli alanlardaki programını bütünüleyen ögelerdir.

Türkiye egemen güçlerinin sosyal devletten kalan boşluğu doldurmak için İslami yardımlara, Ortadoğu'da rol genişletmek için Sünni kimliğine, Kürt sorununa çözüm adına "din kardeşliği" fikrine, ilerici ideolojilerin kaynaklarını kesmek amacıyla sanat ve kültür alanlarının kurutulmasına, genel olarak eşitsizlikleri, haksızlıkları meşrulaştırmak için dinin yaygınlaşıp derinleşmesine ihtiyaçları var.

---

⁵ *TKP 11. Kongre Türkiye Konferansı'nda DİNSELLEŞME VE KOMÜNİSTLER başlıklı aşağıdaki metin ele alınmış, bu metin Konferans tarafından onaylanarak kullanıma sokulmuştur.*

Bu çerçevede ateizme dönük aşağılayıcı saldırılar meczupça bir gericiliğin göstergesinden ibaret değil, egemen ideolojinin yeniden yapılandırılmasının vazgeçilmez unsurlarıdır. Olası bir yeni anayasa da kitlelere burjuva liberalizmi veya emperyalist “küreselleşmecilik” üstünden değil, din sayesinde mal edilmeye çalışılacaktır.

Türkiye Komünist Partisi 11. Kongresi Türkiye Konferansı, bu süreci tanımlamak ve komünistlerin nasıl davranması gerektiği sorusuna yanıt üretmekle kendini yükümlü hissetmiş ve aşağıdaki belgeyi hazırlamıştır.

A. GENEL YAKLAŞIMLAR

1. Din ve emekçilerin kurtuluşu

Aydınlanma, insanın kendi kaderini eline alabilmesi için dinin toplumsal ve siyasal yaşantıya egemen olmaktan ve siyasal ideolojilerin çerçevesini çizmekten uzaklaştırılması anlamına geliyordu. Yüzlerce yıl süren Aydınlanma sıçraması, insanı tanrısal kuvvetlerin çaresiz kölesi veya inisiyatifsiz yansıması olmaktan çıkartarak modern sınıf mücadelelerinin arka planını oluşturdu. Emekçi hareketi ve sol, sömürsüz bir dünya mücadelesinde kendini zorunlu olarak seküler bir perspektişe tanımlar.

Bu, mücadelenin bütün tekil parçalarının, bireylerin dinsel anlamda inançsız olmalarını gerektirmez. İnsanlığın bilgi birikiminin açıklamaya yetmediği her soru karşısında dinsel düşüncenin devreye girmesi, bir tarihsel ve nesnel olgudur. Böyle bir olgunun karşısına kabaca “dinsizlik”le çıkılamayacağı açıktır.

Üstelik dinin her zaman ilerlemenin önünü kestiği de doğru değildir. Dinlerin gelişimi genel olarak insanlığın düşünsel gelişiminin bir parçasıdır. Yeni dinler birçok örnekte eski egemen güçlere karşı ezilenlerin mücadelesini ifade edebilmiş ve tarihsel ilerlemeleri temsil etmişlerdir.

Kuşkusuz toplumsal düzenin bilimle barışması, süreç içinde seküler düşüncenin alanını genişletecektir. Söz konusu barışıklık sosyalizmle sağlanacaktır. Dolayısıyla dinsel önyargıların ilerlemenin önünü kapatmaması için atılması gereken ilk adım, sosyalizmin kurulması, bunun için sosyalist devrimdir.

Bu çerçevede komünist hareketin insanların kişisel inanç ve vicdan özgürlüğünü sahiplenmesi son derece samimidir. Komünistlerin, toplumsal yaşamın, siyasetin, siyasal ideolojilerin vb. dinselikten arındırılması için mücadeleleri de bu samimiyetle çelişmez.

Sosyalist hareketler günümüzde de kimi ülkelerin özgün koşullarında dinci akımlarla olumlu temasa girebilmektedir. Türkiye Komünist Partisi bu örneklerden genelleştirilmeye gidilemeyeceğini, ülkemizin bu kapsamda ele alınamayacağını saptamaktadır.

2. Aydınlanma mirası ve komünizm

Burjuvazinin aydınlanma değerleriyle arasındaki bağ, zaman içinde zayıfladı. Özellikle gericilik konjonktürlerinde, bu eğilim güçlendi. Uluslararası sermayenin 20. yüzyılın son çeyreğindeki antikomünist kampanyası da bunlardan biridir. Bu son dönemde kapitalist sistem bir bütün olarak daha sağa kaymış, dinsel ideolojiler, gericiliğin çeşitli türleri yaygınlaşmıştır. Bugün dinci gerici akımların yaygın ve baskın konumlarıyla antikomünizm doğrudan bağlantılıdır.

Komünist hareket, burjuva aydınlanmasını sınıfsız topluma uzanan bir sosyalist aydınlanma olarak dönüştürerek sahiplenir. Dinselliği yöntemsel olarak dışta bırakan ve işçi sınıfının devrimci rolünün altını çizen Marksizm'in, aydınlanmayla ilişki açısından en istekli ve tutarlı akım olması beklenir bir durumdur.

Öte yandan burjuvazinin dinci gericilikle artan içli dışlılığı, emekçilere karşı mücadelede dinin doğrudan doğruya devreye girmesini getirmektedir. Egemen güçlerin inanç ve vicdan özgürlüğü söylemini, gericiliğin örtüsü olarak kullandıkları görülmektedir. Komünist hareket bu çerçevede karşısına çıkan tuzaklara düşmemek için büyük dikkat gösterir.

3. Türkiye'de Aydınlanma ve laiklik

Türkiye burjuva devrimi aydınlanmacı olmaktan ziyade pragmatiktir. Aydınlanmacı pratikler hayli sınırlı bir süre için merkezi politika olarak yürütülmüş, çoğunlukla egemen güçler dinci gericiliği gerektiğinde kullanıma sokmak üzere kollamayı gözetmişlerdir.

Bu nedenle aydınlanmacılık -kılık kıyafette olduğu gibi genellikle biçimsel öğeler olarak algılanmıştır. Laiklik uygulamalarının halk kitlelerine, kendi kaderlerini ellerine almak gibi bir siyasal motivasyon kazandırdığı ve coşkuyla sahiplenildikleri söylenemez.

Bu kısıtlar altında bile, komünist ve ilerici hareketin sahipleneceği bir aydınlanma mirası vardır.

Kaldı ki, Türkiye'nin cumhuriyet öncesi geçmişinin dinci gericilikle damgalı olduğu fikri de asılsızdır. Bizim topraklarımızın sorunu ve Sünniliğin özgün gücü, toplumun uzun bir tarih diliminde dine boğulmasında değil, dinin siyasal iktidarla girdiği tarihsel ilişkidir. Yoksa toplumun seküler kaynakları hiç de yoksul sayılamaz.

B. İKİNCİ CUMHURİYET'TE NE OLUYOR?

1. Aydınlanma tasfiyesi

İkinci Cumhuriyet sınıfsal olarak burjuvazinin gerici bir fraksiyonunun değil, bütününün tarihsel tercihi olarak karşımıza çıkmaktadır. Arkasında emperyalizmin onayı ve desteği de bulunan egemen güçler içindeki iç çelişkiler, derin ve uzlaşmaz strateji ayrılıkları olmaktan uzaktır. Aydınlanma mirasının reddi ve tarihsel kazanımların tasfiyesi konusunda İkinci Cumhuriyet bir burjuva konsensüsünü temsil etmektedir. Neoliberal, piyasacı yaklaşımlarla dinci gerici biribirini bütünlemektedir.

Bu tasfiyenin biricik alternatifi sosyalizmdir. Komünist hareket ülkemizin bütün ilerici birikimini cesaretlendirmek ve sosyalizm yönünde harekete geçirmekten, birinci derecede sorumludur.

2. İkinci Cumhuriyet'in sınırları

Siyasal iktidarın güç kaynakları geniş olmakla birlikte, İkinci Cumhuriyet rejiminin, mantıksal sonuçlarına kadar derinlik kazanacağı düşüncesi yanlıştır. Türkiye toplumunun dinselleştirilmesinin yapısal ve tarihsel sınırları vardır. Bu sınırları, mülk sahibi egemen güçlerin "laik" olduğu düşünülen kesimleri değil, modern işçi sınıfı, doktor, mühendis, öğretmen gibi eğitilmiş ve kalifiye emekçiler, sanatçı ve bilim insanları gibi aydın kesimler, öğrenci gençlik, kadınlar, Aleviler temsil etmektedir.

Bu geniş nüfusun siyasi temsilciden yoksun olduğu veya ağırlıklı temsilcilerinin İkinci Cumhuriyet karşısında uzlaşmacı ve teslimiyetçi davrandıkları açıktır. Bu durum, komünist hareketin önünü kapatmamakta, sorumluluğunu artırmaktadır. Dinci gericiğin Türkiye'yi geri dönülmez bir karanlığa, şeriatçı bir diktatörlüğe götüreceği yolundaki umutsuz öngörüler reddedilmelidir. Yine dinci gericiğe muhalefet edebilmek için dinle pozitif ve politik bir ilinti içine girmek gerektiği yolundaki yaklaşımlar da kabul edilemez.

Dinci gericiğe pratikte çekilecek sınırı, büyük ölçüde, komünist ve devrimci hareketin söz konusu toplumsal kesimlerle bağı belirleyecektir.

3. Mücadele de bütünlüklüdür

Nasıl dinci gericilik ayrıksı bir olgu, bir aşırılık değilse ve burjuva egemenliğinin bütünlüğünü temsil ediyorsa, solun mücadelesi de bütünlüklü olmak zorundadır. Türkiye'nin Ortadoğu'da emperyalist senaryoların içine çekilmesi için Sünniliğin keskinleştirilmesine gerek vardır; ve buna karşılık barış mücadelesinin başarısı, dinci gericiğe de darbe vuracaktır. Kürt halkına din kardeşliği adına boyun eğdirilmek isteniyorsa, Kürt emekçilerin sınıf mücadelesine katılmaları, dinci gericiğin bir kalesini düşürecektir. Örnekleri çoğaltılabilecek bu dolayimler, solun mücadele programında mutlaka gözetilmelidir.

C. "SOLUN ALANI"NA SALDIRI

İkinci Cumhuriyet siyasal iktidarın doğrudan manipülasyonları aracılığıyla veya yarattığı gerici atmosferin önünü açtığı yaklaşımlar veya çevreler üzerinden solun alanına saldırmaktadır.

1. "Gerçek Müslümanlar" söylemi

Dinci iktidara muhalefet etmek için "gerçek Müslümanlar" adına konuşmak ve dinin ortak payda oluşturduğunun kabulü yaygınlaşma eğilimindedir. Sol, dinin siyaset alanına sokulmaması ilkesinden taviz veremez.

2. Alevi muhalefetinin dinselleştirilmesi

Alevi muhalefetinin solculaşmasının önu 12 Eylül'den sonra köklü önlemlerle kesilmek istenmiş, ama egemen güçlerin aldığı me-safe sınırlı kalmıştı. Bugün Aleviliği İslam'ın bir mezhebi olarak yapılandırma yönündeki politikalar bizzat Alevilik içinde destek bulmakta, bu çerçevedeki talepler solda ilerici, demokratik talepler sayılabilmektedir. Sol, Aleviliğin dinsel değil kültürel karakterini, cemaatçi değil dayanışmacı yönlerini savunmalı, bu doğrultuda ideolojik ve politik mücadeleyi yükseltmelidir.

3. Kürt sorununa dinci müdahale

Kürt toplumu içinde tarikatların, Hizbullah'ın, Barzaniciliğin ve bunlarla bütünleşik aşiretçiliğin güçlenmesi, ideolojik alanda dinci gericiğin atağa kalkması gibi gelişmelerin tamamı İkinci Cumhuriyet sendromlarıdır. Bu alanda da, halkçı bir zeminin korunması için, bu zeminin belli ölçülerde dinselleştirilmesi yaklaşımı yaygınlaşmıştır. Bu bir direniş zemini değil, dinciliğin halkçı saflara sızması olarak görülmelidir. Sol, Kürt toplumunun uyanışının seküler karakterine sahip çıkmalı ve bu boyutu güçlendirmeye çalışmalıdır.

4. İşçi sınıfını dinle kuşatmak

İşçi sınıfı kimliğini dağıtmak için yapılan çeşitli müdahaleler sendikal alanda derinleşmektedir. Sendikaların AKP'lileştirilmesinin karşısında ilerici sendikal hareket yalnızca kurumsal rekabet üstünden değil, aynı zamanda politik, ideolojik ve kültürel bir direniş örmelidir.

5. Aydınların terbiye edilmesi

AKP'nin tiyatrodan televizyon dizilerine kadar yaptığı müdahaleler, iktidar gücüne dayandığı için etkili olmakla birlikte, toplumun geniş kesimlerine değil, dinci gerici militan bir tabana dayanmaktadır. Kısa erimde çeşitli yasaklama, baskı ve özelleştirme uygulamalarında sonuç alınması bu durumu değiştirmeyecek, sanatçıların muhalif konumu sürecektir. Ancak aydın ve sanatçıların bu basınca direnebilmeleri, uzlaşmalardan değil radikalleşmekten geçer.

6. Dinî azınlıklar ve demokrasi söylemi

Muhafazakârlaşmanın bir göstergesi de demokratikleşmenin dinlerin, dinî azınlıkların bir aradalığına indirgenmesi olmuştur. Oysa demokratik kazanımlar, ancak, emekçilerin hak ve özgürlük talepleriyle ilgili olarak tanımlanabilir. Sol, sadece Sünni İslam değil, başka din ve mezhepleri temel alan dinci gerici türlerinin iktidarın desteğiyle serpilip boy atmasının gerçek yüzünü deşifre etmeli, bu sürece eşlik eden inanç turizmi kampanyalarına karşı çıkmalıdır.

7. Ateizmin kriminalleştirilmesi

Ateizm siyasal alana doğrudan taşınabilecek bir konumlanış değildir. Ateistlerin siyasal pozisyonları din karşıtlığına değil, dindışılık anlamında sekülerizme denk düşer. Anlaşılan AKP bunu bir zaaf olarak görmüş ve ateizmin kriminalleştirilmesine açığa çıkan bir direnç geliştirilemeyeceğini, dinsizlerin kendilerini gizleyeceklerini, kaçak güreşeceklerini varsaymıştır. Oysa ateizm Aydınlanmacılığın yumuşak karnı değil, öncü gücüdür. Sol, itibarsızlaştırma operasyonunu akılcı ve etkili bir karşı çıkışla geri püskürtmelidir. Öte yandan son dönemde politikleşmeyen ve kendini yalnızca tanrının varlığı-yokluğu gibi temalarda ifade eden bir ateizm de gericiliğe tepki olarak genişlemektedir. Sol, bu tepkinin, politikleşmediği durumda boşa düşeceğini, etkisizleşeceğini, hatta dinci gericiğin provokasyonlarına malzeme olmaktan öteye gidemeyeceğini bilerek söz konusu alana bütünlüklü, bilimsel, ideolojik, politik ve örgütleyici müdahalelerde bulunmalıdır.

D. KOMÜNİSTLER NE YAPMALI?

1. Türkiye Komünist Partisi inanç ve vicdan özgürlüğünü bütün samimiyetiyle savunmayı sürdürür.
2. TKP, İkinci Cumhuriyet'in hukuksallaştırılmasında ve topluma mal edilmesinde bir dönemeçten başka bir şey ifade etmeyen Anayasa tartışmalarında taraf olmayı reddetmektedir. TKP, Anayasa tartışmalarında dinin düzenin temel eksenlerinden biri olarak tanımlanmasına yönelik girişimlere kayıtsız kalmayacak ve bunlara karşı mücadele edecektir.

3. TKP Türkiye toplumunun mutlak çoğunluğunun Sünni Müslüman olduğu yolundaki görüşten bir temel değer türetilmesine karşı çıkar; toplumun dinle tanımlanması yönündeki bütün yaklaşımları reddeder. TKP, dinî inanç gruplarının ibadet amaçlı zorunlu yan yana gelişler dışında siyasi, ideolojik, ekonomik motiflerle kurdukları örgütleri bütünüyle gayrimeşru sayar. Bu örgütlenmelerin, demokrasinin parçası veya sivil toplum kuruluşu oldukları yolundaki safsatalara karşı ideolojik mücadele yürütür.

4. TKP, siyasi parti ve devlet yöneticilerinin dinî değerleri siyasi şov olarak kullanmalarına karşı mücadele eder. Siyasi kişiliklerin toplu namazlara katılması, din referanslı konuşmalar yapması, siyasi veya toplumsal etkinliklerde dua okunması inanç istismarıdır ve inanç ve vicdan özgürlüğünün ihlalidir.

TKP, kent merkezlerine ve tarihi mekânlara gösterişli dinî kompleksler şeklinde cami yapılmasına karşı çıkar.

5. TKP, 16 yaşından küçük çocukların okulda veya okul dışında dinî eğitime tabi tutulmalarına ve zorunlu din derslerine karşı çıkar; din eğitiminin yalnızca tarih ve toplum bilimlerinin bir konusu olarak ele alınabileceğini savunur. İmam Hatip okulları, eğitim sisteminin temel direklerinden biri haline getirilemez. İlgili meslek sahiplerine duyulan ihtiyaçtan değil, eğitimin dinselleştirilmesi ve gericiliğin kadro yetiştirme amacından kaynaklanan İmam Hatip okulları kapatılmalıdır. TKP, İlahiyat Fakültelerinin kapatılmasını savunur. Dinler konusunda araştırma, üniversitelerde tarih ve toplum bilimlerinin konusu olarak ve seküler bir çerikte örgütlenmelidir.

6. TKP, dinci gericiliğin merkez üssü haline gelen Diyanet İşleri Başkanlığı'nın dağıtılmasını savunur. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın başka inanç ve mezhepleri kapsayacak biçimde yapılandırılması, bu kurumun gerici özelliğini frenlemeyeceği gibi, azınlıkların da alabildiğine dinselleştirilmesinden başka sonuç vermeyecek ve gericiliği daha da meşrulaştıracaktır.

7. TKP, sanatın muhafazakârlaştırılmasına karşı Aydınlanmacı değerleri, insanlık değerlerini, emekçilerin ve aydınların eşitlik ve özgürlük mücadelesini yükselten sanatsal üretimi destekler, bu yönde konum alan aydın ve sanatçıları cesaretlendirir, kültürel

ve sanatsal alanda politik üretim ve örgütlenmeyi güçlendirir. TKP kamu ve özel televizyon yayınlarında dinî hurafelere dayanan ve gerici propaganda yapılan programların durdurulmasını talep eder, bu programlara karşı ideolojik ve kültürel mücadele yürütür, dinin toplumsal ve tarihsel kaynakları konusunda eğitimsel, kültürel, bilimsel çalışmaları, gençleri bilgilendirici çabaları destekler ve örgütler, okullarda dini temel alan bilim dışı etkinliklere karşı çıkar, doğanın evrimini reddeden gerici kampanyaların karşısına bilimsel etkinlikler düzenleyerek dikilir, bilimsel bakış açısını ve bilimi genç kuşaklara taşımak için mücadele verir.

8. TKP, başta Aleviler olmak üzere Sünni olmayan kesimlere yönelik tehdit, karalama ve aşağılamalara karşı mücadele eder. Aleviliğin İslam'ın bir mezhebi olduğu ve olması gerektiği yaklaşımına karşı mücadele eder. Aleviliğin halkçı, dayanışmacı ve kültürel bir olgu olarak tarihsel kaynaklarını açığa çıkartmak için çalışma yürütür. Aleviliğin İkinci Cumhuriyet rejimine karşı bir direnç kaynağı olarak konumlanması için mücadele eder ve örgütlenir.

9. TKP, Kürt sorununun “din kardeşliği” zemininde değil, ulusal özelliklerin ayrıcalık nedeni sayılmadığı, eşitlik ve adalet ilkeleleri temelinde halkların özgürlük taleplerinin karşılandığı bir zeminde ve tüm kökenlerden işçi ve emekçilerin mücadelesinin ürünü olarak çözüleceğini savunur. Dinci gericiliğin Kürt halkı içinde mevzilerini geliştirmesi, halkların kardeşliğini esas alan bir çözümü engelleyecektir. TKP, Kürtlerin özgürlük taleplerinin Aydınlanmacı arka planını açığa çıkartmak ve bunu güçlendirmek için mücadele verir.

10. TKP, İkinci Cumhuriyet'in, öğrenci gençliğin bilimsel eğitimden uzaklaştırılması anlamına da geldiğini ortaya serer ve gençlik içindeki politik mücadele ve örgütlenmesinin kültürel, bilimsel, sanatsal boyutlarını güçlendirir.

11. TKP, İkinci Cumhuriyet'in derinleşmesiyle paralel olarak kadının toplumsal yaşantıdan uzaklaştırılma sürecine çoktandır girildiğini saptar, bu konudaki yanlısamlara karşı mücadele verir, kadınların dinci gericiliğin baskısına dirençlerini cesaretlendirir ve örgütler. TKP, kadının aşağılanmasına dayalı bir erkek egemenliğini ve erkek çokeşliliğini destekleyen imam nikâhı

uygulamasını reddeder; resmi evlilik olmaksızın gönüllü birlikte yaşamının, bütün hukuki sonuçlarıyla birlikte tanınmasını savunur. TKP, kadına yönelik şiddetin dinci gericiğin derinleşmesine de paralel olarak yükseldiğini saptar, sosyalizmle gerçekleşecek olan kadınların kurtuluşunda dinci gericiğe karşı mücadelenin öncelikli yerini vurgular. TKP, çok çocuk yapma yolundaki propandanın gericiğin parçası olduğunu deşifre eder.

12. TKP, cinsel yönelimlerin siyasi iktidar, egemen ideoloji ve hukuk sistemi tarafından tasnif edilmesini reddeder, cinsel yönelime mutlak biçimde saygı gösterilmesini savunur. TKP, eşcinselliğin hastalık olarak nitelendirilmesine ve ayrımcılığa şiddetle karşı çıkar.

13. TKP, kimlik belgelerinde din hanesinin kaldırılmasını savunur. Din dışı cenaze töreni hakkını savunur ve buna karşı dayatmaları reddetmeye çağırır.

14. TKP, Türkiye’de yetersiz, göstermelik, biçimsel, halka kapalı ve yüzeysel laiklik uygulamalarını, bu çerçevedeki savunuları eleştirir, Aydınlanmanın özünü emekçi halkın kendi kaderini belirleyebileceği fikri ekseninde yorumlar. TKP bütün bu mücadelede İkinci Cumhuriyet’in kendine bağladığı yar

20.06.2012